

Etnologija

Venja BOBHJARIĆ, O pojavi pakusa u koprivničkom kraju 74

Nada MATIJAŠKO, Upotreba pisma pri noćenju izetle na području pannonskog brezeta u
Argoskrtji. 76

Mladen MEDAR, Prikaz 78

Slavica MOŠIĆ, ... 80

Dimitrije STIJEŠIĆ, ... 84

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina,
Sesvete, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor i Virje)

Prikazi

Venja BOBHJARIĆ, ... 84

M.Š. 86

Venja BOBHJARIĆ, ... 88

Ernest KOŠIĆ, ... 90

Ljiljana KASARIĆ, ... 92

Zoran V. 94

Mladen 96

Rade 98

Dimitrije 100

Zoran 102

Djelatnost 104

Sadržaj 106

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Gradskog muzeja Bjelovar

Glavni i odgovorni urednik: Goran Jakovljević

Tehnički urednik: Željko Vukčević

Uređivački kolegij: Goran Jakovljević (Bjelovar), Miroslav Klemm (Varaždin), Smiljka Marčec
(Čakovec), Rastko Pražić (Kutina) i Oka Ričko (Koprivnica)

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj i
lekturu tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik: Gradski muzej Bjelovar

Za nakladnika: Božidar Gerić

Tisak. COLORPRINT Bjelovar

Broj 12 - Ožujak 1989.

God. XII.

Naklada: 800 komada

Naslovna stranica: Detalj metalne ograde ispred spomen-muzeja "Josip Broz Tito" u Velikom
Trojstvu, rad Josipa Broza

Prijevod: Oka Ričko (Koprivnica), Marina Šimek (Varaždin), Miroslav Klemm (Varaždin) i
Antun Šimunić (Osijek)

Suradnja TIC-a i Etnografskog odjela GMV

Suradnja Turističko-informativnog centra iz Varaždina i Etnografskog odjela Gradskog muzeja Varaždin kontinuirano traje od 1986. godine. Iako se po djelokrugu svoga rada ove dvije djelatnosti razlikuju i specifične su svaka za sebe, iz dosadašnjih se iskustava pokazalo da se u određenim segmentima svoga djelovanja mogu prožimati i nadopunjavati.

Osnovna tendencija suradnje odnosi se na zajednička nastojanja obogaćivanja turističke ponude grada Varaždina, u ovom slučaju s elementima tradicijske kulture varaždinskog područja.

Isto tako, uzajamnom angažiranošću zajedničkih interesa, kao i usklađivanjem muzejske djelatnosti s radnom organizacijom iz oblasti turizma, ostvaruju se uvjeti intenziviranja aktivnosti koje muzejski rad, preko turističke djelatnosti, povezuju s najširoj javnošću.

Ovakav vid suradnje, osim što kroz nove sadržaje doprinosi razvoju turizma grada i njegove okolice, s druge strane pruža mogućnost populariziranja i oživotvorenja etnografske baštine varaždinskog kraja i njeno prezentiranje javnosti van muzejskih okvira i izložbenih prostora. Kako varaždinsko turističko tržište do tada nije nudilo slične programe, rezultati suradnje pokazali su se vrlo uspješnim.

Zajedničko djelovanje konkretizirano je ne samo u formiranju jedne vrste novih sadržaja, već i u nizu aktivnosti, koje se kao organizirane manifestacije održavaju u našem gradu.

Iz niza zajedničkih akcija izdvojit ću samo neke kao ilustraciju plodne suradnje.

Počeci zajedničkog djelovanja bili su vezani uz problematiku suvenira. Prigodnom izložbom predmeta iz fundusa Etnografskog odjela GMV svim zainteresiranim proizvođačima suvenira prezentirani su izvorni oblici i forme, čiji pojedini elementi ili predmeti uzeti u cjelini mogu poslužiti kao primjer za izradu suvenira. Time smo pokušali usmjeriti njegovu proizvodnju u pravcu stvaranja autentičnog suvenira varaždinskog područja s atributima regionalne pripadnosti.

Značajno je da je na ovom području postignuto izvjesno poboljšanje, međutim potraga za suvenirima još nije završena, već se svake godine raspisuje novi natječaj za njegov izbor.

Potvrda vrlo uspješne suradnje vezana je i za manifestaciju "Stara jela varaždinskog kraja", koja se već treću godinu održava u varaždinskom hotelu "Turist" i koja zbog velikog interesa javnosti poprima tradicionalan karakter. Ova manifestacija inicirana je zbog potrebe uvrštavanja tradicijskih jela, kao jednog od specifičnosti ovoga kraja, u svakodnevnu gastro-ponudu varaždinskih ugostiteljskih objekata. Uz prezentaciju i konzumiranje oko 60 vrsta prikupljenih jela, izložbom iz fundusa Etnografskog odjela pod nazivom "Narodno posuđe", mimohodom nošnji okolnih sela, promocijom knjižice sa prikupljenim jelima i uz zvuke glazbe ovoga kraja, program ove manifestacije već je 1986. g. obilovao elementima tradicijske baštine, s tim da se iz godine u godinu njen program mijenja, obogaćuje i nadopunjuje.

Upravo zbog velikog interesa javnosti za programima ovakovog sadržaja ova je manifestacija prerasla u kompleksniju i raznorodniju priredbu pod nazivom "Jesen vu Varaždinu", koja vremenski traje duže, a osmišljena je nizom programa u kojima prevladavaju elementi etno-baštine. Zbog kompleksnosti organiziranja ovih programa u ovu su manifestaciju uključene i druge radne organizacije, aktivni žena obližnjih sela i drugi pojedinci. U sklopu manifestacije jedna od prvih u nizu je "Varaždinski sejem", na kojoj se prezentacijom starih obrta, po kojima je nekada grad Varaždin bio nadaleko poznat, kao i drugim aktivnostima kojima su se ljudi u ruralnim sredinama bavili, nastoji spasiti od zaborava i očuvati etnografsko blago varaždinske okolice.

Treba napomenuti i to da je TIC, zajedno sa GMV i RO "Varaždinka", jedan od inicijatora osnivanja etno-parka na području općine Varaždin. U ambijentalnom prostoru tradicijske arhitekture ova bi turistička organizacija, uz već navedene inicijatore, našla i svoje interese, čime bi u svakom slučaju doprinjela vrlo

bitnom održavanju života u jednom takvom prostoru.

Na kraju je potrebno naglasiti da zajedničko djelovanje TIC-a i Etnografskog odjela GMV doprinosi izgradnji jedinstvene društvene i kulturne politike, akcentirane na razvoj turizma grada i njegove šire okolice, što je svakako društveno korisno. Valja ipak napo-

menuti da nesmetano funkcioniranje suradnje ovisi prvenstveno o senzibilitetu i afinitetu pojedinaca, koji u turističkoj djelatnosti rade, o njihovoj velikoj sposobnosti organiziranja ovakovih sadržaja i programa, a isto tako, s druge strane, i o sagledavanju potrebe i korisnosti ovakove suradnje za muzejsku struku i njenu djelatnost.

Mirjana DUČAKIJEVIĆ, Gradski muzej Varaždin

"Školski servis" Gradskog muzeja Varaždin

U nekim evropskim zemljama muzeji i galerije već duže vrijeme provode tzv. "Servis za škole" kao jedan od najneposrednijih načina u pristupu školskoj djeci i omladini.

Takav stručno-pedagoški rad poslužio nam je kao uzor i model prilikom organiziranja Školskog servisa Gradskog muzeja Varaždin. Činjenica da školska djeca relativno malo individualno dolaze u muzej obavezala nas je u smislu organiziranja ovakvog oblika rada s učenicima. Neosporna je činjenica da se, hoćemo li odgojiti pravog posjetioca muzejsko-galerijskih ustanova, to ne može niti smije dogoditi kao proces izvan muzeja. Upravo su to mjesta gdje učenik sam može doći do spoznaje o vlastitom čuvanju kulturne baštine, spoznaje o vlastitom poimanju estetike, odnosno svijesti o tome koliko je u stanju razumjeti je i uživati u njoj.

U tom pogledu Gradski muzej Varaždin spreman je organizirano, srdačno i otvoreno, u skladu s načelima muzejsko-galerijske djelatnosti, primiti mlade posjetioce, koji žele sistematizirati i utvrditi sadržaje obrađene u školi, sada izravno na konkretnim primjerima.

Jedinstveni nastavni plan i program za predškolsku djecu te polaznike osnovnih i srednjih škola omogućuje izradu dodatnih i dopunskih programa rada. Naš cilj je da oni u potpunosti prate nastavni plan i program, i tako budu neizbježni u odgoju i obrazovanju mladih.

Kao dio odgojno-obrazovne strukture nastavni program se maksimalno zalaže za iznalaženje i istraživanje strukturalnih i inter-

disciplinarnih veza, pridonoseći tako svijesti o kreativnom zajedništvu čovjekovog rada. Ovakva želja unošenja veće dinamike u našu radnu sredinu svakako nas obavezuje na još kvalitetniji i sistematičniji rad na sakupljanju, čuvanju, obradi i prezentaciji kulturne baštine.

Trenutno samo tri odjela Gradskog muzeja mogu primjenjivati ovakav oblik rada: to su Entomološki odjel, Odjel narodne revolucije i Galerija slika. Oblici suradnje sa školama, a u okviru Školskog servisa, beskonačni su i ovise o spremnosti nastavnika da ih koriste i zajedno sa kustosom stalno unapređuju. Rad o kojem govorimo uključuje razne oblike suradnje muzeja i škole. Odštampani prospekt Školskog servisa sadrži sve informacije o radu unutar njega. Oblik rada, koji ovim putem preferiramo, je individualni, ali može biti i grupni. Praktična nastava organizirana je tako da učenici čestim dolascima uče na izloženom materijalu, ali uz pomoć radnih listova. Sadržaj radnih listova su grupe pitanja, koje upućuju na izloženi materijal te pronalaženje odgovora upravo na izlošcima. Radni materijal u potpunosti se drži nastavnog plana i programa. Pristup temi, izbor stručnih naziva i složenost zadatka prilagođeni su uzrastu i dobi učenika. Grupe pitanja pripremaju kustosi, a ona su smještena u postavu i učenik ih posuđuje; nakon rješenja, koje upisuje u svoju bilježnicu, vraća ih čuvaru izložbe.

Prilikom svakog novog posjeta učenik može dobiti radni list sa novim setom pitanja, koja su vezana za slijedeću nastavnu jedinicu. Mogućnosti aktualiziranja ovakvog rada gotovo su neograničene, tim više što stručna osoba